

WSTĘP

W ostatnich miesiącach pojęcie zagrożenie bezpieczeństwa Polski odmieniane jest na wiele sposobów, a ocena samego zjawiska jest znacząco inna niż przez wiele wcześniejszych lat. W tym kontekście publikacja „Stany nadzwyczajne a szczególne zagrożenia państwa” wpisuje się niewątpliwie bezpośrednio w tę dyskusję i to w jej główny nurt.

Istnieje wiele sposobów na ujęcie tak rozległej przedmiotowo problematyki. Rozległej, ponieważ ma ona wiele wymiarów: prawny, czy wręcz ustrojowo-prawny, organizacyjny, społeczny, militarny itd. W praktyce niewiele się jednak pisze na temat szczególnych rozwiązań dotyczących stanu wojennego, wyjątkowego lub klęski żywiołowej. Częściej znaleźć możemy rozważania o kwestiach zasadniczych czy też implikacjach międzynarodowych związanych z materią ochrony praw jednostki. Wynika to z dwóch głównych przyczyn. Po pierwsze, są to regulacje przewidziane wprawdzie w Konstytucji RP z 1997 r., nigdy jednak dotychczas nie zastosowane. Po drugie zaś, ich analiza i diagnoza wymagają również znajomości regulacji dotyczących zarządzania kryzysowego, i to nie tylko tego, które wynika wprost z ustawy o takim tytule, ale również klasycznie rozumianych: przygotowania, zapobiegania lub likwidacji zagrożeń o dużej intensywności.

Dlatego też wybór zagadnień jest w takim wypadku zawsze sprawą otwartą, przy czym autorzy wybrali ściśle prawne spojrzenie na tak postawiony problem badawczy. Anna Rogacka-Łukasik zajęła się problematyką odszkodowania jako rekompensaty za stratę majątkową poniesioną w czasie stanu nadzwyczajnego, podnosząc problem powstania strat w kontekście możliwości i podstaw ubiegania się o zadośćuczynienie z tego tytułu. Aleksandra Wentkowska podjęła problem spraw rozpatrywanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich w kontekście naruszeń praw i wolności jednostki w ramach zarządzania kryzysowego na tle stosowania różnorodnych procedur przez formacje porządku i bezpieczeństwa publicznego. Grzegorz Krawiec zajął się tematem wybranych aspektów działania organów administracji publicznej w czasie stanów nadzwyczajnych, także w ramach systemu zarządzania kryzysowego, w szczególności w kontekście uprawnień tychże organów. Wreszcie Tomasz Miłkowski starał się przybliżyć dwie kwestie: różnicy pomiędzy sytuacją kryzysową a stanem nadzwyczajnym w odniesieniu do nadrzędności konstytucji w krajowym porządku prawnym, a następnie funkcjonowania służb policyjnych w razie wprowadzenia stanu nadzwyczajnego.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja będzie stanowić istotny wkład w dyskusję na temat możliwości, roli, zadań i skutków wprowadzania w życie mechanizmów działania

państwa i jego organów, tak w stanach nadzwyczajnych, jak i w ramach zarządzania kryzysowego, będącego swoistym „stanem przejściowym” pomiędzy tymi pierwszymi a stanem pełnej stabilizacji i normalnego funkcjonowania społeczeństwa.

Tomasz Miłkowski